Takisi ni Taasibila

Takisi - bolomafara wajibiyalen don jamana ka sɔrɔ la, min bɛ bɔ gɔfɛrɛnaman fɛ baarakɛlaw ka sɔrɔ ni jago tɔnɔw kan, walima ka fara fɛn dɔw musaka kan, baara dɔw ani jagokɛtaw

Tanan - 10% san kɔnɔ sɛnɛfɛnw walima sɔrɔw la, fɔlɔ la, u tun bɛ ta i n'a fɔ takasi Egilisi ni diinɛ ɲɛmɔgɔw dɛmɛni kama

Pentateuch (Pantateuch) ye

Kɔrɔtalenba Ala min ye i juguw don i bolo, o ka tanu.» A ye u bɛɛ taasibila di a ma. Jenɛse 14:20

Jamana taasibila bɛɛ, jamana kisɛw walima jiridenw, o ye Matigi ta ye. Ni mɔgɔ dɔ b'a fɛ ka a ka tila tannan dɔ kunmabɔ, a ka tila duurunan dɔ fara o kan. Baganw wala sagaw, fɛn o fɛn bɛ tɛmɛ bere jukɔrɔ, u ka tannan na kɛ senuma ye Matigi fɛ. Levitike 27:30-32

Nka Israɛl bɔnsɔnw ka tannan minnu bɛ di Matigi ma, ne ye olu di Levitew ma walisa u ka u ciyɛn ta. A fɔ Levitew ye nin cogo la, k'a fɔ u ye ko: Ni aw ye tila tannan min di aw ma aw bolo ka kɛ aw ka ciyɛn ye, ni aw ye o ta ka bɔ Israɛl bɔnsɔn na, aw ka o saraka bɔ Matigi ye, o tannan tilayɔrɔ tannan. O cogo la, aw ka taasibila saraka bɔ Matigi ye, aw bɛ min sɔrɔ Israɛl bɔnsɔn fɛ. Aw na Matigi ka saraka di sarakalasebaa Aron ma.» Nɔnburuw 18:24,26,28

Kɛlɛcɛ minnu bɔra kɛlɛ la, i ka jate kɛ Matigi ye: mɔgɔ kɛmɛ duuru ni kelen, mɔgɔ ni misiw ni faliw ni sagaw la: Nɔnburuw 31:28

Matigi ka sagaw ta kɛra kɛmɛ wɔɔrɔ ni bi wɔɔrɔ ni tan ni duuru ye. Misiw tun ye waa bisaba ni wɔɔrɔ ye. Matigi ka sara tun ye biwɔɔrɔ ni tan ni fila ye. Faliw tun ye waa bisaba ni kɛmɛ duuru ye. Matigi ka sara tun ye biwɔɔrɔ ni kelen ye. Mɔgɔw tun ye mɔgɔ waa tan ni wɔɔrɔ ye. Matigi ka sara tun ye mɔgɔ bisaba ni fila ye. Musa ye sarakabɔlan di sarakalasebaa Eleazar ma, o min tun ye Matigi ka saraka ye, i ko Matigi y'a fɔ Musa ye cogo min na. Nɔnburuw 31:37-41

Aw ka na ni aw ka saraka jɛnitaw ni aw ka sarakaw ni aw ka tannanw ni aw bolola sarakaw ni aw ka layidu talenw ni aw sago sarakaw ni aw ka baganw ni aw ka sagaw den fɔlɔw lase yen. ne ka ci fɔ aw ye, aw na na ni o bɛɛ ye yen. aw ka saraka jɛnitaw, ani aw ka sarakaw, aw ka taasibila, ani aw bolo ka layidu sugandilenw bɛɛ, ani aw ka layidu sugandilenw bɛɛ, aw tɛ se ka aw ka ɲɔ, walima aw ka diwɛn, walima aw ka tulu, walima aw ka baganw walima aw ka sagaw den fɔlɔw, walima aw ka layidu minnu ta, aw tɛ se ka olu si dun saraka minnu bɛ bɔ i yɛrɛ sago la, walima i bolo saraka minnu bɛ bɔ i bolo: Dutɛrɔnɔmɛ 12:6,11,17

I na i ka bɔnsɔn bɛɛ taasibila kɛ tiɲɛ na, foro bɛ den sɔrɔ san o san. Matigi i ka Ala ɲɛ kɔrɔ, a bɛna a tɔgɔ da yɔrɔ min na, i ka suman ni i ka diwɛn ni i ka tulu ni i ka sagaw ni i ka sagaw den fɔlɔw taasibila kɛ. walisa i ka siran Matigi i ka Ala ɲɛ tuma bɛɛ.» San saba bannen na, i na i ka sɛnɛfɛnw taasibila bɛɛ bɔ o san kelen na, k'a bila i ka dondaw kɔnɔ: Levite, (k'a masɔrɔ a niyɔrɔ tɛ i fɛ, ni ciyɛn tɛ a fɛ,) ni dunan ni faantanw ni muso cɛ salen minnu bɛ i ka daaw kɔnɔ, olu na na, ka dumuni kɛ ka wasa. walisa Matigi i ka Ala ka duba i ye i bolo baara bɛɛ la.» Dutɛrɔnɔmɛ 14:22-23,28-29

I ka dɔgɔkun seli kɛ Matigi i ka Ala ye ni i bolo saraka saraka ye i yɛrɛ sago la, i na o di Matigi i ka Ala ma, ka kɛɲɛ ni Matigi i ka Ala ye dugawu kɛ i ye cogo min na: Dutɛrɔnɔmɛ 16:10

Ni i gɛrɛla dugu dɔ la k'a kɛlɛ, i ka hɛrɛ weleweleda a ye. Ni a ye i jaabi hɛrɛ la, ka da wuli i ye, o tuma na, jamana minnu bɛ sɔrɔ a kɔnɔ, olu bɛɛ na kɛ i ka sara ye, u na baara kɛ i ye. Dutɛrɔnɔmɛ 20:10-11

Ni i ye taasibila kɛ ka ban, i ka san sabanan, o min ye taasibila san ye, ka o di Levite ni dunan ni facɛmanw ni muso cɛ salen ma, walisa u ka dumuni kɛ i ka daaw kɔnɔ, ka fa. Dutɛrɔnɔmɛ 26:12

Tariku

U ma Kanankaw gɛn ka bɔ Gezer dugu la, nka Kanankaw sigilen bɛ Efrayimu cɛma fo ka na se bi ma. Josue 16:10

O bɛɛ n'a ta, Israɛldenw barika bonyalen don tuma min na, u ye Kanankaw bila ka wari sara. nka a ma u gɛn ka bɔ yen pewu. Josue 17:13 la

Israɛl barika bonyana tuma min na, u ye Kanankaw bila ka sara, u ma u gɛn pewu. Zabulɔn ma Kitron sigibagaw gɛn, wala Nahalol dugumɔgɔw gɛn. Nka Kanankaw y'u sigi u cɛma, u kɛra kɔjibɔlaw ye. Naftali ma Bɛti-Sɛmɛsi dugumɔgɔw gɛn ka bɔ yen, wala Bɛtanɛti dugumɔgɔw fana gɛn ka bɔ yen. Nka a tora Kanankaw cɛma, olu minnu tun sigilen bɛ o jamana kan. Nka Amɔrikaw tun b'a fɛ ka sigi Heresi kulu kan Ayalɔni ani Saalbim. Kiiritigɛlaw 1:28,30,33,35

Adoramu tun ye jago kuntigi ye, Ahilud denkɛ Josafati tun ye o sɛbɛnbaga ye: 2 Samuɛl 10:24

Ahisar tun ye so kuntigi ye. 1 Masakɛw 4:6

U den minnu tora u kɔfɛ jamana kɔnɔ, Israɛl bɔnsɔn fana ma se ka minnu halaki pewu, Solomani ye jɔnya juru don olu la fo ka na se bi ma. 1 Masakɛw 9:21

O kɔ, masakɛ Rehoboam ye Adoramu ci. Israɛl bɛɛ y'a bon ni kabakurunw ye fo a sara. O de y'a to masakɛ Rehoboam ye teliya k'a lase a ka wotoro la, ka boli ka taa Jerusalɛm. 1 Masakɛw 12:18

Faraonneko y'a bila kafow la Ribla Hamati jamana na, walisa a kana kɛ masakɛ ye Jerusalɛm. ka o jamana kɛ warijɛ talanta kɛmɛ ni sanu talanta kelen ye. 2 Masakɛw 23:33

Joyakim ye warijɛ ni sanu di Faraon ma. nka a ye taji bɔ jamana la walisa ka wari di ka kɛɲɛ ni Faraon ka ci fɔlen ye, a ye warijɛ ni sanu ɲini jamana mɔgɔw fɛ, u kelen-kelen bɛɛ ka kɛɲɛ n'u ka takasi ye, walisa k'o di Faraon ma. 2 Masakɛw 23:35

Jama minnu tora Hɛtiw ni Amɔrikaw ni Pereziw ni Hewitew ni Jebusiw la, olu minnu tun tɛ Israɛlkaw ye, nka u denw, minnu tora u nɔfɛ jamana kɔnɔ, Israɛldenw ma minnu ban, Solomani ye olu kɛ ka juru sara fo ka na se bi ma. 2 Tilew Kibaru 8:7-8

O kɔ, masakɛ Rehoboam ye Hadorama ci. Israɛldenw y'a bon ni kabakurunw ye, fo a sara. Nka masakɛ Rehoboam y'a teliya ka taa a ka wotoro kɔnɔ, ka boli ka taa Jerusalɛm. 2 Tilew Kibaru 10:18

Matigi siranya donna Juda lamini jamanaw bɛɛ la, fo u ma kɛlɛ kɛ ni Josafat ye. Filisitika dɔw nana ni nilifɛnw ye Josafati ye, ani warijɛ. Arabukaw nana ni sagaw ye, saga ba wolonwula ni kɛmɛ wolonwula, ani bakɔrɔn waa wolonwula ni kɛmɛ wolonwula. Josafat ka bonya kosɛbɛ. A ye masadugubaw ni dugubaw jɔ Juda jamana kɔnɔ. 2 Tilew Kibaru 17:10-12

Cikan sera tuma min na dɔrɔn, Israɛldenw nana ni ɲɔ ni diwɛn ni tulu ni mɔni ni mɔni fɔlɔw ye. Fɛn bɛɛ taasibila tun bɛ na ni u ye ka caya. Israɛl bɔnsɔn ni Juda minnu tun sigilen bɛ Juda duguw kɔnɔ, olu fana nana ni misiw ni sagaw taasibila ye, ani fɛn senumaw taasibila, minnu tun bilalen bɛ Matigi u ka Ala ye. U nana ni sarakaw ni taasibila ni fɛn minnu bilalen bɛ a yɛrɛ la, olu nana ni kantigiya ye. 2 Tilew Kibaru 31:5-6,12

U ye lɛtɛrɛ min ci a ma, masakɛ Artakserksɛsi ma, o sɛbɛnfura ye nin ye. I ka baarakɛlaw cɛ minnu bɛ ba da la, ani o waati sugu la. Masakɛ ka a dɔn ko Yahutu minnu bɔra i la ka na an fɛ, olu nana Jerusalɛm, ka dugu murutilenw ni dugu jugu jɔ, ka kogow jɔ ka a jusigilanw fara ɲɔgɔn kan. Masakɛ k'a dɔn sisan ko ni nin dugu in jɔra, ni kogow jɔra kokura, o tuma na, u tɛna jate, ni sara ani laadalakow sara, o cogo la, i na masakɛw ka sɔrɔ tiɲɛ. Esdrasi 4:11-13

Aw ye bataki min ci an ma, o kalanna ka jɛya ne ɲɛ kɔrɔ. Ne ye ci fɔ, ka ɲinini kɛ, a y'a ye ko nin dugu kɔrɔ in ye murutili kɛ masakɛw kama, ko murutili ni murutili kɛra o kɔnɔ. Masakɛ barikamaw fana tun bɛ Jerusalɛm, minnu ye jamana bɛɛ mara ba kɔ fɛ. Toll, tribu ani laadalakow tun bɛ sara u ye. A' ye ci di aw ma sisan ko aw ka nin cɛw dabila, ka nin dugu in jɔ, fo ci wɛrɛ ka di ne fɛ. Esdrasi 4:18-21

Aw ka kan ka min kɛ Yahutuw cɛkɔrɔbaw ye Ala ka so jɔli kama, ne bɛ o fɔ: ko masakɛ ka nafolo, baji kɔ fɛ, musakaw ka di nin cɛw ma o yɔrɔnin bɛɛ, walisa u kana bali. Esdrasi 6:8

An b'a fɔ aw ye fana, ko ni aw magara sarakalasebagaw ni Levitew, dɔnkilidalaw, da kɔlɔsibagaw, Netinimuw, walima Ala ka so baarakɛlaw dɔ la kelen na, sariya man kan ka sara, walima ka laadalakow da u kan. Esdrasi 7:24

Mɔgɔ dɔw fana y'a fɔ ko: «An ye juru ta masakɛ ka jate la, an ye juru ta an ka dugukolow ni an ka rezɛn nakɔw la.» Nehemi 5:4 la

An ka na ni an ka mugu fɔlɔw ni an ka sarakaw ni jiri suguya bɛɛ denw ye, diwɛn ni tulu, ka na ni sarakalasebagaw ye, an ka Ala ka so kɔnɔ. An ka dugukolo taasibila di Levitew ma, walisa Levitew kelenw ka se ka taasibila sɔrɔ an ka sɛnɛ duguw bɛɛ la. Aron denkɛ sarakalasebaa na kɛ Levitew fɛ tuma min na Levitew bɛ taasibila ta. Nehemi 10:37-38 la

O waati la, dɔw tun sigilen bɛ sow kun na, minnu tun bɛ kɛ nafolomafɛnw ni sarakaw ni den fɔlɔw ani tila tannanw kama, walisa ka sariya ni sarakalasebaaw ni Levitew ka sariya taw lajɛ u kɔnɔ ka bɔ duguw forow kɔnɔ. Nehemi 12:44 la

A tun ye soba dɔ labɛn a ye, u tun bɛ dumunikɛ sarakaw ni wusulan ni minɛnw ni ɲɔ taasibila ni diwɛn kura ni tulu, minnu fɔra ka di Levitew ni dɔnkilidalaw ni dondaw kɔlɔsibagaw ma. ani sarakalasebaaw ka sarakaw. O kɔ, u nana ni ɲɔ ni diwɛn kura ni tulu taasibila ye, ka na ni Juda bɛɛ ye nafolo marayɔrɔw la. Nehemi 13:5,12

Masakɛ Ahaswerus ye wari dɔ don jamana ni kɔgɔji gunw kan. Ɛsitɛri 10:1

Kiraw

O tuma na fɛ, a na jɔ a ka nafolo la, min ye waribɔla ye masaya nɔɔrɔ la. Daniɛl 11:20

Aw ka na Betɛli la, ka sariya tiɲɛ. Giligal dugu la, aw ka jurumuw caya. Aw ka na ni aw ka sarakaw ye sɔgɔma o sɔgɔma, ka na ni aw ka taasibilaw ye san saba kɔfɛ: Aw ka barika dali saraka bɔ ni funun ye, ka saraka fuw weleweleda ani ka u fɔ, katuguni nin ka di aw ye, aw Israɛldenw, Matigi Ala ko ten. Amɔsi 4:4-5

Yala cɛ bɛna Ala sonya wa? O bɛɛ n'a ta, aw ye ne sonya. Nka aw b'a fɔ ko: «An ye aw sonya mun na?» Taasibila ni sarakaw la. Aw dangara ni danga ye, katuguni aw ye ne sonya, nin siya bɛɛ. Aw ka na ni tila tannan bɛɛ ye magasa kɔnɔ, walisa dumuni ka sɔrɔ ne ka so kɔnɔ, ka ne kɔrɔbɔ ni nin ye sisan, Kɛlɛcɛw Matigi ko ten, ni ne ma sankolo finɛtiriw da aw ye, ka dugawu bɔn aw ye, walisa yɔrɔ kana se ka o sɔrɔ. Ne na dumunikɛla kɔrɔfɔ aw kosɔn, a tɛna aw ka dugukolo denw halaki. Aw ka ɛrɛzɛnsun tɛna a den bɔ foro la sani a waati ka se, Kɛlɛcɛw Matigi ko ten.» Siyaw bɛɛ na aw wele ko dubadenw, katuguni aw na kɛ jamana duman ye, Kɛlɛcɛw Matigi ko ten. Malaki 3:8-12

Kibaru Dumanw

U sera Kapɛrnaum tuma min na, wari minɛbaaw taara Piɛrɛ fɛ k'a ɲininka ko: «Aw makɛ tɛ juru sara wa?» A ko: Ɔwɔ. A donna so kɔnɔ tuma min na, Yesu y'a bali k'a fɔ a ye ko: « Simɔn, e hakilina ye mun ye? dugukolo kan masakɛw bɛ laadalakow wala juru ta jɔnw na? u yɛrɛ denw ta, walima dunanw ta? Piɛrɛ y'a fɔ a ye ko: «Ka bɔ dunanw na.» Yesu y'a fɔ a ye ko: « O tuma na fɛ, denmisɛnw hɔrɔnyalen don.» O bɛɛ n'a ta, walisa an kana u tɔɔrɔ, i ka taa kɔgɔji la, ka jɛgɛ min bɛ wuli fɔlɔ, i ka o ta. Ni i y'a da yɛlɛ, i na wari dɔ sɔrɔ. Matiyu 17:24-27 la

O kɔ, Farisiɛnw taara ka ladili kɛ u bɛ se ka a minɛ cogo min na a ka kuma la. U ye u ka kalandenw ci Yesu ma ni Hɛrɔdekaw ye, k'a fɔ a ye ko: «Karamɔgɔ, an b'a dɔn ko i ye tiɲɛtigi ye, i bɛ Ala ka sira kalan tiɲɛ na, i tɛ hami mɔgɔ si la. A fɔ an ye ko: «E hakilina ye mun ye?» Yala a dagalen don ka sara di Sesar ma wa, walima a man ɲi wa? Nka Yesu y'u ka juguya dɔn, a y'a fɔ ko: « Aw filankafow, mun na aw bɛ ne kɔrɔbɔ? Aw ye tribute wari jira ne la. U nana ni warijɛ kelen ye a fɛ. A y'a fɔ u ye ko: « Nin ja ni sɛbɛnfura ye jɔn ta ye?» U y'a fɔ a ye ko: «Sesar ta.» O kɔ, a y'a fɔ u ye ko: « A' ye Sesar taw di Sesar ma. Fɛn minnu ye Ala ta ye, olu bɛ di Ala ma.» Matiyu 22:15-21

Aw sariya karamɔgɔw ni Farisiɛn filankafow, bɔnɛ bɛ aw ye! Katuguni aw bɛ manje ni anise ni kumini taasibila di, ka sariya ko gɛlɛnw bila, kiritigɛ, makari ani dannaya. Matiyu 23:23

U sera tuma min na, u y'a fɔ a ye ko: «Karamɔgɔ, an b'a dɔn ko i ye tiɲɛtigi ye, i tɛ hami mɔgɔ si la, k'a masɔrɔ i tɛ mɔgɔw ɲɛ, nka i bɛ Ala ka sira kalan tiɲɛ na. An bɛna di wala an tɛna di? Nka Yesu y'u ka filankafoya dɔn, a y'a fɔ u ye ko: « Mun na aw bɛ ne kɔrɔbɔ? na ni warijɛ kelen ye ne fɛ, walisa ne ka o ye.» U nana n'a ye. A y'a fɔ u ye ko: « Nin ja ni sɛbɛnfura ye jɔn ta ye?» U y'a fɔ a ye ko: «Sesar ta.» Yesu y'u jaabi ko: « A' ye Sesar taw di Sesar ma, ka Ala taw di Ala ma.» U kabakoyara a la. Marka 12:14-17 la

Yesu y'i sigi nafolo marayɔrɔ fan dɔ fɛ, a y'a lajɛ jama bɛ wari bila nafolo marayɔrɔ la cogo min na. Muso cɛ salen faantan dɔ nana, a ye warimisɛn fila fili a kɔnɔ. A y'a ka kalandenw wele k'a fɔ u ye ko: « Tiɲɛ la ne b'a fɔ aw ye ko nin muso cɛ salen faantan in ye wari caman don ka tɛmɛ nafolomafɛnw bɛɛ kan. Nka a dɛsɛbaatɔ y'a bolofɛnw bɛɛ fili, hali a ka balo bɛɛ. Marka 12:41-44 la

O donw la, Sezari Ɔgɔsisi ye ci fɔ ko diɲɛ bɛɛ ka kan ka sara. (O jate kɛra fɔlɔ tuma min na Sireni tun ye Siri jamana kuntigi ye.) Mɔgɔ bɛɛ taara u ka dugu kɔnɔ. Yusufu fana bɔra Galile, Nazarɛti dugu la ka taa Jude jamana na, ka taa Dawuda ka dugu la, o min tɔgɔ ye ko Bɛtilɛhɛm. (k'a masɔrɔ a

tun bɔra Dawuda ka so ni a bɔnsɔn na:) Ka taasibila kɛ ni a muso furulen Mariyama ye, a kɔnɔma. Luka 2:1-5 la

Farisiɛnw, bɔnɛ bɛ aw ye! Katuguni aw bɛ manje ni rue ni bin suguya bɛɛ taasibila, ka kiri ni Ala kanuya tɛmɛ. Luka 11:42 la

Cɛ fila wulila ka don Alabatosoba kɔnɔ ka delili kɛ. Kelen tun ye Farisiɛn ye, tɔ kelen tun ye jagokɛla ye. Farisiɛn jɔlen tora ka Ala deli a yɛrɛ kɔnɔ ko: «Ala, ne bɛ barika da i ye, ko ne tɛ i ko mɔgɔ tɔw, waribɔlaw, tilenbaliw, jatɔyakɛlaw, walima hali i ko nin jatigɛwalekɛla.» Ne bɛ sunɔgɔ sinɛ fila dɔgɔkun kɔnɔ, ne bolofɛnw bɛɛ la ne bɛ tannan di. Jamabɔla jɔlen to yɔrɔ jan, a ma sɔn ka a ɲɛ kɔrɔta sankolo la, nka a y'a disi gosi k'a fɔ ko: «Ala ka makari ne la, ne min ye jurumut ye.» Luka 18:10-13 la

U y'a ɲininka ko: «Karamɔgɔ, an b'a dɔn ko i bɛ tiɲɛ fɔ ka mɔgɔw kalan, i tɛ sɔn mɔgɔ si yɛrɛ ma, nka i bɛ Ala ka sira kalan tiɲɛ na. Nka Yesu y'u ka nanbara dɔn, a y'a fɔ u ye ko: « Mun na aw bɛ ne kɔrɔbɔ? Aw ye warijɛ kelen jira n na. Jɔn ja ni a kan sɛbɛnni bɛ a kan? U y'a jaabi k'a fɔ ko: «Sesar ta.» A y'a fɔ u ye ko: « A' ye Sesar ta di Sesar ma, ka Elohim ta di Ala ma.» Luka 20:21-25 la

A y'a ɲɛ kɔrɔta k'a ye ko nafolotigiw bɛ ka u ka nilifɛnw fili nafolo marayɔrɔ la. A ye muso cɛ salen faantan dɔ fana ye, a tun bɛ ka warimisɛn fila fili o kɔnɔ. A ko: « Tiɲɛ la ne b'a fɔ aw ye ko nin muso cɛ salen faantan in ye wari bila ka tɛmɛ u bɛɛ kan. Luka 21:1-4 la

Jama bɛɛ wulila ka taa n'a ye Pilate fɛ. U y'a daminɛ k'a jalaki, k'a fɔ ko: «An y'a sɔrɔ nin cɛ in bɛ ka siya lafili, k'a bali ka sara di Sesar ma, k'a fɔ ko ale yɛrɛ ye Krisita ye Masakɛ ye.» Pilate y'a ɲininka ko: «E ye Yahutuw ka masakɛ ye wa?» A y'a jaabi ko: « I b'a fɔ.» Pilate y'a fɔ sarakalasebaaw kuntigiw ni jama ye ko: «Ne ma jalaki foyi sɔrɔ nin cɛ la.» Luka 23:1-4 la

O kɔ, Juda min bɔra Galile jamana na, o wulila ka taa a nɔfɛ. Mɔgɔ minnu bɛɛ tun bɛ a kan minɛ, olu bɛɛ jɛnsɛnna. Kɛwalew 5:37

Sɛbɛnw

O de kosɔn aw fana ka juru sara, katuguni u ye Elohim ka baarakɛlaw ye, u bɛ u janto o ko yɛrɛ la tuma bɛɛ. O de y'a to u bɛɛ ka kan ka juru don u la. laada min ka kan ka kɛ laada ye; siran min bɛ siran; bonya min bɛ bonya. Romɛkaw 13:6-7

Tiɲɛ na, Levi bɔnsɔn minnu bɛ sarakalasebaaya baara sɔrɔ, ci fɔlen bɛ olu fɛ ko u ka jama taasibila ta ka kɛɲɛ ni sariya ye, o kɔrɔ ye ko u balimaw, hali ni u bɔra Ibrahima kɔ la. Wa ni sɔsɔli bɛɛ tɛ, min ka dɔgɔ, o bɛ dugawu sɔrɔ a ka fisa fɛ. Mɔgɔ minnu bɛ sa, olu bɛ taasibila sɔrɔ yan. Nka a bɛ u minɛ yen, seereya bɛ minnu ko la ko a ɲɛnama don. I ko ne b'a fɔ cogo min na ko: Levi min bɛ taasibila sɔrɔ, o fana ye taasibila kɛ Ibrahima la. Heburuw 7:5-9

Apokrifa

Jama ye Josiyasi denkɛ Joakaz minɛ k'a kɛ masakɛ ye a fa Josiyasi nɔ na, a si tun bɛ san mugan ni saba la. A ye masaya kɛ Jude ani Jerusalɛm kalo saba kɔnɔ. A ye warijɛ talanta kɛmɛ ni sanu talanta kelen bila jamana kan. 1 Esdrasi 1:34-36

An matigi masakɛ Artekserikisi, i ka baarakɛlaw, maana sɛbɛnbaga Ratumusi, ani sɛbɛnnikɛla Semɛli, ani u ka lajɛba tɔw, ani kiritigɛlaw minnu bɛ Selosiri ni Fenise. Matigi masakɛ ka a dɔn sisan ko Yahutu minnu bɔra aw la ka na an fɛ, olu nana Jerusalɛm dugu murutilen ni juguman na, olu bɛ suguw jɔ, ka a kogow dilan, ka Alabatosoba jusigilan sigi. Sisan, ni nin dugu in n'a kogow jɔra kokura, u tɛna ban ka wari sara dɔrɔn, nka u bɛna muruti masakɛw fana ma. 1 Esdrasi 2:17-19

O cogo kelen na, minnu tɛ sɔrɔdasi ye, kɛlɛw tɛ minnu na, nka u bɛ sɛnɛ kɛ, ni u ye fɛn min dan, u bɛ na ni o ye masakɛ ma, ka ɲɔgɔn wajibiya ka jate kɛ masakɛ ye. 1 Ɛsidrasi 4:6

Yahutu minnu bɔra a ka masaya la ka taa Yahutuya la, a ye sɛbɛn ci Yahutuw bɛɛ ma, u ka hɔrɔnya ko la, ko kuntigi si, kuntigi si, walima warimarala si kana don u ka da la ni fanga ye. Wa ko u bɛ jamana min minɛ, o bɛɛ ka kɛ hɔrɔn ye k'a sɔrɔ u ma jate; Edɔmukaw ka Yahutuw ka duguw di u bolo o waati la: Ɔwɔ, san o san, talent mugan tun bɛ di Alabatosoba jɔli ma, fo ka se a jɔli waati ma. San o san, ka talan tan wɛrɛw di saraka jɛnitaw ma sarakabɔlan kan don o don, i n'a fɔ ci fɔlen tun b'u fɛ ka tan ni wolonwula saraka sarakabɔlan kan cogo min na: Mɔgɔ minnu bɔra Babilonɛ ka taa dugu jɔ, olu bɛɛ ka hɔrɔnya hɔrɔnya la, ani u bɔnsɔnw ani sarakalasebaa minnu taara. 1 Esdrasi 4:49-53

Cɛ minnu tun bɛ yen, olu tun bɛ murutili ni kɛlɛ kɛ, masakɛ barikamaw ni mɔgɔ farimanw tun bɛ Jerusalɛm. 1 Esdrasi 2:27

Ne ye ci fɔ fana ko a ka jɔ kokura. ani ko u b'a lajɛ ni timinandiya ye ka Yahutuw ka jɔnya mɔgɔw dɛmɛ, fo Matigi ka so ka ban: Wa ka bɔ Selosiri ni Fenise ka jago la, niyɔrɔ dɔ ka kan ka di nin cɛw ma ni hakilisigi ye Matigi ka sarakaw kama, o kɔrɔ ye ko gɔfɛrɛnɛrɛ Zorobabɛl ma, misiw ni sagadenw ni sagadenw na Ani fana ɲɔ, kɔgɔ, diwɛn ani tulu, ani o san o san tuma bɛɛ ni ɲininkali wɛrɛ tɛ kɛ, i n'a fɔ sarakalasebaa minnu bɛ Jerusalɛm, olu bɛna a jira cogo min na ko don o don musakaw bɛ kɛ: Walisa sarakaw ka kɛ Ala Kɔrɔtalenba ye masakɛ ni a denw kosɔn, ani walisa u ka delili kɛ u niw kosɔn. 1 Esdrasi 6:28-31

Ne b'a fɔ aw ye fana, ko aw kana wari ɲini sarakalasebaaw ni Levitew ni dɔnkilidala senumaw ni da kɔlɔsibagaw ni Alabatosoba baarakɛlaw, walima ko kɛtaw minnu bɛ nin Alabatosoba kɔnɔ, olu si ma wajibiya, wala mɔgɔ si ka se ka fɛn dɔ da u kan. 1 Esdrasi 8:22

I ka nilifɛnw bɛɛ la, i ɲɛda ɲagalilen jira, ka i ka taasibila kɛ ni ɲagali ye. Waajulikɛla 35:9

A ye kɛlɛbolo barikamaba dɔ lajɛ ka jamanaw ni siyaw ni masakɛw mara. 1 Makabew 1:4

San fila bannen kɔ, masakɛ y'a ka jagokɛla kuntigi ci Juda duguw la, o min nana Jerusalɛm ni jamaba ye, ka hɛrɛ kuma fɔ u ye, nka u bɛɛ kɛra nanbara ye. 1 Makabew 1:29-30

O bɛɛ n'a ta, a y'a ye tuma min na ko a ka nafolo wari dɛsɛra, ko jamana kɔnɔ, jagofɛnw ka dɔgɔ, k'a sababu kɛ sɔsɔli ni tɔɔrɔ ye, a ye min lase jamana ma, a kɛlen ka sariya kɔrɔw bɔsi a la A siranna ko a tɛna se ka o jalakiw muɲu tugun, wa ko a tɛna se ka nilifɛn suguw di a ma ni bolomafara ye i n'a fɔ a tun b'a kɛ cogo min na fɔlɔ, katuguni a tun ka ca ni masakɛw ye minnu tun bɛ a ɲɛfɛ. O de kosɔn, a hakili ɲagamina kosɛbɛ, a y'a latigɛ ka taa Pɛrɛsi jamana na, ka jamanaw ka jagofɛnw ta yen, ka wari caman lajɛ. 1 Makabew 3:29-31

U nana ni sarakalasebaaw ka finiw ni jiriden fɔlɔw ni tila tannanw ye. 1 Makabew 3:49

Wa ko u tun ye cɛ jagɛlɛyabaw ye. U ye u ka kɛlɛw ni u ka wale ɲumanw fana fɔ a ye, u ye minnu kɛ Galasikaw cɛma, ani u ye se sɔrɔ u kan cogo min na, ka u lase jate ma. Wa ko u ka politiki n'u ka muɲuli fɛ u ye yɔrɔ bɛɛ minɛ, hali n'a yɔrɔ ka jan u la kosɛbɛ; ani masakɛ minnu nana u kɛlɛ ka bɔ dugukolo fan bɛɛ la, fo ka u hakili ɲagami, ka u wuli kosɛbɛ, fo tɔw tun bɛ sara di u ma san o san: U y'a minɛ ɲɛnamaya la cogo min na, ka layidu ta ko ale ni mɔgɔ minnu bɛna masaya kɛ a nɔfɛ, olu ka juruba sara, ka mɔgɔ minɛ jɔnya la, ani bɛnkan min tun bɛ o kan, 1 Makabew 8:2,4,7 la

Sisan, ne b'aw hɔrɔnya, aw kosɔn, ne bɛ Yahutuw bɛɛ labɔ, ka bɔ juruw la, ani ka bɔ kɔgɔ laada la, ani ka bɔ masafugulan tajiw la, ani ka bɔ fɛn min na ne ka kan ka tila sabanan walima a kisɛ, ani jiridenw tilayɔrɔ sɔrɔ, ne bɛ o bila kabini bi, walisa u kana bɔ Jude jamana na, wala gɔfɛrɛnaman saba minnu farala o kan Samari ni Galile jamana, kabini bi fo badaa. Jerusalɛm fana ka kɛ yɔrɔ senuma ye, a ka kɛ hɔrɔn ye, ni a dancɛw ye, k'a ta tannanw na, ka bɔ jatew la. 1 Makabew 10:29-31

Yahutu minnu minɛna jɔnya la ka bɔ Jude jamana na ka taa ne ka masaya yɔrɔ o yɔrɔ la, ne bɛ olu kelen-kelen bɛɛ hɔrɔnya, ne b'a fɛ ne ka kuntigiw bɛɛ ka u ka baganw ka juruw yafa. 1 Makabew 10:33

O kɔ, Jonatan ye masakɛ deli ko a ka Jude jamana hɔrɔnya ka bɔ jago la, i n'a fɔ gɔfɛrɛnaman saba ni Samari jamana fana. A ye talan kɛmɛ saba layidu ta a ye. 1 Makabew 11:28

An ka fɛn wɛrɛw, taasibila ni laadaw minnu bɛ an ta la, i n'a fɔ kɔgɔjiw ni masafugulan sara minnu ka kan ka sara an ye, an bɛ olu bɛɛ bɔ u la walasa u ka dɛmɛ don. 1 Makabew 11:35

Ni aw ka jurumuw ni aw ka jurumuw fana sara Jerusalɛm, an bɛ yafa o ma, ani masafugulan taji min bɛ an na, an bɛ yafa o ma. 1 Makabew 13:39

Aw ye dugu minnu minɛ sisan, ani aw ye fanga sɔrɔ yɔrɔ minnu na Jude jamana kɔkan, aw ka olu kisi. Aw ye kojugu min kɛ, ani duguw ka wari sarataw kosɔn, talent kɛmɛ duuru wɛrɛ. 1 Makabew 15:30-31

O la, Nikanɔri y'a dabɔ ka wari caman sɔrɔ Yahutu minɛlenw fɛ, fo a ka kan ka talan ba fila sara, masakɛ tun ka kan ka min sara Romɛkaw ye. 2 Makabew 8:10

O cogo la, ale min y'a ta a bolo ka Romɛkaw ka jago ɲuman kɛ jɔnw fɛ Jerusalɛm, o y'a fɔ jamana kɔkan ko Ala bɛ Yahutuw bolo ka kɛlɛ kɛ u ye, o de kosɔn u tɛ se ka tɔɔrɔ, bawo a ye sariya minnu di u ma, u tugura olu kɔ. 2 Makabew 8:36

Yaser ye

Elam masakɛ Kedɔrlaɔmɛri bɔra Hamu bɔnsɔnw na, a ye kɛlɛ kɛ n'u ye, a y'u kolo, a taara kɛnɛba dugu duuru la, a ye u kɛlɛ, a y'u kolo, u tun bɛ a ka fanga kɔrɔ. U ye san tan ni fila kɛ a ka baara la, ka san o san taasibila di a ma. Yasɛri 11:10-11

Iburama sigilen san duurunan na Kanan jamana na, Sodɔmɛ ni Gomɔri mɔgɔw ni kɛnɛba duguw bɛɛ murutira ka bɔ Elam masakɛ Kedɔrlaɔmɛri ka fanga kɔrɔ. Kɔgɔjida duguw masakɛw bɛɛ tun ye Kedɔrlaɔmɛri baara san tan ni fila kɔnɔ, ka san o san taasibila di a ma, nka o donw la san tan ni sabanan na, u murutira a ma. Yaser 13:11

An b'a dɔn ko masakɛw ka laadalakow don ka san o san takasi ta ɲɛnamaw fɛ, nka i tɛ nin kɛ dɔrɔn, nka i bɛ takasi ɲini ka bɔ suw la fana don o don. Masakɛ y'a jaabi k'a fɔ Rikayon ye ko: «I tɔgɔ tɛna wele ko Rikayon tun, nka Faraon na kɛ i tɔgɔ ye, k'a masɔrɔ i ye takasi bɔ suw la. A y'a tɔgɔ da ko Faraon. Rikayon Faraon ye Misira gofɛrɛnaman minɛ ni nanbara ye, ka takasi ɲini Misira sigibagaw bɛɛ fɛ. Yasɛri 14:19,27,31

Iburama ni a ta bɛɛ wulila ka bɔ Mitizrayimu baji la ka taa Misira. U tun ma se ka don dugu da la tuma min na, garadiw y'i jɔ u kɔrɔ k'a fɔ u ye ko: «Aw ka taasibila di masakɛ ma ka bɔ aw bolo, o kɔ aw bɛ se ka don dugu kɔnɔ. Abramu ni a fɛ mɔgɔw y'o kɛ. Iburama ni a ni a ka jama sera Misira, u sera yen tuma min na, u nana ni kɛsu ye, Sarayi dogolen tun bɛ min kɔnɔ, Misirakaw ye o kɛsu ye. Masakɛ ka baarakɛlaw gɛrɛla Abramu la k'a fɔ ko: «Mun bɛ i bolo nin kɛsu kɔnɔ yan, an ma min ye?» Sisan, i ka o kɛsu da wuli ka a kɔnɔfɛnw bɛɛ tannan di masakɛ ma. Yaser 15:8-10

Yakuba denkɛw ye kali u la ko u tɛna u sen don u la, Kanan masakɛw bɛɛ fana ye kali u ye, Yakuba denkɛw ye u kali ka bɔ o don na. Yaser 40:48

Misira jamana bɛɛ tun bɛ Yusufu bolo, Yusufu ye kɛlɛ kɛ ni a lamini juguw bɛɛ ye. Yusufu ye jamana bɛɛ ni filisitikaw bɛɛ minɛ fo ka se Kanan dankan ma, u bɛɛ tun bɛ a ka fanga kɔrɔ ani u tun bɛ san o san takasi di Yusufu ma. Filisitikaw ni Kanan ni Sidɔn jamanaw bɛɛ ye nilifɛnw lase Yusufu ma a ka waati bɛɛ la, jamana bɛɛ tun bɛ Yusufu bolo, u tun bɛ na ni nilifɛnw ye a ma san o san i n'a fɔ a tun fɔra cogo min na, katuguni Yusufu tun ye a lamini juguw bɛɛ kɛlɛ ka u kolo, jamana bɛɛ tun bɛ Yusufu bolo, Yusufu tun sigilen bɛ a ka masasigilan kan Misira. Yaser 58:8,12

San biwɔɔrɔ ni naaninan na, o ye Edɔmu masakɛ Bɛdad denkɛ Hadad ka masaya san biduurunan ye, Hadad ye Esawu bɔnsɔn bɛɛ lajɛlen labɛn, ka cɛ waa kɛmɛ naani ɲɔgɔn labɛn, ka sira ɲɛsin Mowabu jamana ma, ka taa kɛlɛ kɛ ni Mowabu ye, ka u kɛ sara ye. Madiyan bɔnsɔn bɛɛ halakira kɛlɛ la, Mowabu denw kisira tuma min na, Hadad ye Mowabu jamana bɛɛ kɛ a bolo o waati la, u donna a bolo, u ye san o san takasi di i ko a fɔra cogo min na, Hadad y'i kɔsegin a ka jamana la. Yaser 62:6,13

O la, Kikianus bɔra ka taa Aram ni kɔrɔn denw fɛ, a ye kɛlɛ kɛ n'u ye k'u bugɔ, u bɛɛ binna jogin na Kikianus n'a ka mɔgɔw ɲɛkɔrɔ. A y'u caman minɛ jɔnya la, a y'u kolo i n'a fɔ fɔlɔ, a y'u sigi u ka jamana kan walisa ka jago ta u fɛ i n'a fɔ a delila ka kɛ cogo min na. Wa Kikianus ye Aram ni kɔrɔnyanfan denw kɛlɛ ani a y'u kolo i n'a fɔ fɔlɔ, u y'u ka jagokɛta di a ma, a taara ka segin a ka jamana na. Yasɛri 72:4-5,11

Kɔrɔnfɛmɔgɔw bɛɛ kɔseginna ka kɔsegin, o de la Musa ni Kusi bɔnsɔnw tugura u nɔfɛ ka u kolo. Aram fana ye Musa ni Kusi mɔgɔw kolo, u y'u ka taasibila kɛ cogo min na. Yasɛri 73:43,46

Abianus ye sɔrɔdasi kuntigiw bila Edɔmu dugu kɔnɔ, Edɔmu bɔnsɔn bɛɛ ka kɛ Abianus kolo ye, Abianus y'a kɔsegin a yɛrɛ ka jamana Kitimu la. A ka masaya waati la, a ye kɛlɛbolo dɔ labɔ, a taara kɛlɛ kɛ ni Britania ni Kernania sigibagaw ye, Yawan denkɛ Elisa bɔnsɔnw, a ye se sɔrɔ u kan ka u kɛ sara ye. Yasɛri 90:10,29

Jubile seliw

Yakuba kununna sɔgɔmada joona fɛ, nin kalo tan ni naani don, a ye taasibila di a fɛ, mɔgɔw ni baganw bɛɛ, sanu ni minɛnw ni finiw bɛɛ la, a ye u bɛɛ taasibila di. Jubilew 32:2

A ye bagan saniyalenw bɛɛ tila tannan bɔ, ka saraka jɛnita kɛ, nka a ye bagan nɔgɔlenw di a denkɛ Levi ma (a ma o di a ma, ka cɛw ni bɛɛ di a ma. Levi ye sarakalasebaaya baara kɛ Betɛli la a fa Yakuba ɲɛkɔrɔ ka tɛmɛn a balima tan kan, a kɛra sarakalasebaa ye yen, Yakuba ye a ka layidu ta. Wa o de kosɔn a sigilen don sankolola sɛbɛnfura kan i n'a fɔ sariya min bɛ taasibila kɛ tuguni taasibila la ka dun Matigi ɲɛ kɔrɔ san o san, yɔrɔ min sugandira ko a tɔgɔ ka sigi, wa o sariya tɛ donw dan ye badaa. O sariya sɛbɛnnen bɛ walisa a ka dafa san o san, ka tilayɔrɔ tannan filanan dun Matigi ɲɛ kɔrɔ, a sugandira yɔrɔ min na, wa foyi tɛna to o la k'a ta ɲinan san na ka taa a bila san nata la. Jubilew 32:8-11

Misiw ni sagaw ka tannan bɛɛ na kɛ Matigi ye, ka kɛ a ka sarakalasebaaw ta ye, u na o dun a ɲɛ kɔrɔ san o san. sabu a sigilen don ani a sɛbɛnnen bɛ nin cogo la ka ɲɛsin sankolola sɛbɛnfura taasibila ma. Jubilew 32:15

A ye se sɔrɔ u kan, ka juru don u la walisa u ka juru don a la, u ka jamana jiriden duuru. Jubilew 34:8

Yakuba ye ci bila a denkɛw ma ko u ka bɛn, u ye bɛn kɛ u ni ɲɔgɔn cɛ, ka jɔnya juru don u kan, fo u ye juru sara Yakuba ni a denkɛw ye tuma bɛɛ. U tora ka juru sara Yakuba ye fo a jiginna Misira don min na. Jubilew 38:12-13

Bibulu ka gafe tununnenw

Mansakɛ Ɔgɔsisi y'a fɔ ko Yahutuw bɛɛ ka kan ka sara, minnu tun bɛ Bɛtilɛhɛm, Jude jamana na. Ka a bila impositi la i n'a fɔ ne muso ne maloyara; Ni ne ye impositi sara a la i ko ne denmuso, Israɛl bɛɛ b'a dɔn ko a tɛ ne denmuso ye. Matigi ka sigili waati sera tuma min na, a ka diya a ye cogo min na. A ye fali siri ka a don a kan, Yusufu ni Simɔn tugura a nɔfɛ ka se Bɛtilɛhɛm, kilomɛtɛrɛ saba kɔnɔ. Protevangelion 12:1-5 kɔnɔ

Alɛkisandiri ka waati san kɛmɛ saba ni kɔnɔntɔnnan na, Ɔgɔsitɔsi ye sariya dɔ bɔ ko mɔgɔ bɛɛ ka kan ka taa impositi sara u yɛrɛ ka jamana na. Yusufu wulila, a ni a furuɲɔgɔn Mariyama taara Jerusalɛm, o kɔ, a nana Bɛtilɛhɛm, walisa a ni a ka denbaya ka taasibila kɛ a bɛnbaw ka dugu kɔnɔ. Yesu Krisita ka denmisɛnya Kibaru Duman fɔlɔ 1:4-5

Edɛn kitabu minnu ɲinɛna u kɔ

Waati min na an faw ye hɛrɛba sɔrɔ Sariya labatoli fɛ cogo bɛnnen na, ani u tun bɛ nisɔndiya la, fo Seleucus Nicanor, Azi masakɛ, ye impositi yamaruya Alabatoso-baara kama, ani k'an ka politiki dɔn, o waati yɛrɛ la, cɛ dɔw, minnu tun bɛ wale kɛ ni jɛkulu ye ka bɛnkanba kɛlɛ, olu ye an sen don balawu caman na ani balawu suguya caman na. 4 Makabew 2:10

Ne tun b'a fɛ ka duguba dɔ jɔ sankolo ni dugukolo cɛ, wa ne b'a fɛ i ka cɛ hakilitigi, hakilitigi dɔ ci ne ma ka bɔ i yɛrɛ la, ka o jɔ ne ye, ani ka ne ka ɲininkaliw bɛɛ jaabi ne ye, ani walisa ne ka se ka Asiri ka takasi ni laadalata sɔrɔ kabini san saba. Ahikar ka maana 4:2

U ye an dimi, ka se sɔrɔ an kan, an ka jamanaden caman bolila ka taa Misira, ka da a kan Misira masakɛ ye takasi minnu ci ka taa an fɛ. O kɔ, a y'o fɔ masakɛ ye. 'I kana dimi, ne makɛ! Ne na taa Misira, ne na jaabiw lasegin Faraon ma, ne na nin bataki jira a la, ka jaabi di a ma takasi ko la, ka bolibagaw bɛɛ lasegin. ne na i juguw maloya ni Ala Kɔrɔtalenba ka dɛmɛ ye, ani i ka masaya Nisɔndiya kosɔn. Ahikar ka maana 5:5,7

Nka, ne makɛ masakɛ! i ye min fɔ a kɔnɔ Misira ka takasi ko la san saba kɔnɔ, sisan masaya sabatili ye tilennenya gɛlɛn ye, ni i ye se sɔrɔ, ni ne bolo tɛ se ka i jaabi, o tuma na, ne makɛ masakɛ na takasi minnu kofɔ, na olu ci i ma. Ahikar ka maana 5:24

Faraon y'a ye ko Haiqâr ye se sɔrɔ a kan, k'a ka jaabiw segin a ma, o yɔrɔnin bɛɛ, a nisɔndiyara, k'a fɔ u ye ko u ka san saba takasi ta a ye, ka na n'u ye Haiqâr. O kɔ, masakɛ y'a daminɛ k'a ɲininka a ni Faraon ye ɲɔgɔn sɔrɔ cogo min na kabini a nali fɔlɔ fo ka na se a ma, ani a y'a ka ɲininkaliw bɛɛ jaabi cogo min na, ani a ye takasi sɔrɔ cogo min na a fɛ, ani fini caman cili ni nilifɛnw. Masakɛ Senkerib nisɔndiyara ni nisɔndiyaba ye, k'a fɔ Haiqâr ye ko: 'I b'a fɛ ka min sɔrɔ nin sara in na, i k'o ta, katuguni a bɛɛ bɛ i bolo.' Ahikar ka maana 6:36,46-47

An ma foyi foyi kɛ u la, u kɛra an ka juruw ye, an y'u ka nafolo segin u ma. Juda ka layidu 1:49

O kɔ, u ye hɛrɛ sariyaw ɲini an fɛ; An ye ladili kɛ ni an fa ye, an y'u minɛ i n'a fɔ sara. U ye malokisɛ kɛmɛ duuru ni tulu kɛmɛ duuru ni diwɛn sumanikɛla kɛmɛ duuru di an ma, fo kɔngɔ ka don an na, an jiginna Misira. Juda ka layidu 2:8-9